

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem ti-kanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
šte. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Madjar in njegov jezik.

Med hrupom cesarskih slovesnosti se je zgubilo marsikaj družega, kar bi bilo o drugih časih vzbudilo dosti več pozornosti nego je je zbudilo zdaj. Zato ne bo odveč, ako se ozremo nekoliko nazaj v tiste dneve, ko je vse le na Dunaj zrl, na druge dogodbe pa skoro pozabilo.

Takih važnejših dogodbe ena je obravnavanje postave o posilni vpeljavi madjarskega jezika v šole na Ogerskem, ktera obravnava se je vršila v deželnem zboru ogerskem. Med govorniki zoper to postavo je bil najobširnejši in najtemeljitejši v razlogih dr. Polit. poslanc ogerskih Srbov. Govora njegovega ne bomo navajali, saj so si taki govori vsi podobni, razlogi so ravno tisti, kakoršne smo že po večkrat slišali zoper ponemčevanje iz ust slovenskih poslancev v naših deželnih zborih in tudi v državnem zboru na Dunaji. Pač pa se nam vredno zdi konstatirati, da so o tem vprašanji celó najhujši nemški listi z nami enakih misel, kar je tem večega pomena, ker je znano, da ona postava meri posebno na zatiranje slovenskega jezika in naroda nemec pa do zdaj ravno Slovanu ni bil nikdar pravičen in je ploskal vsaki še tako siloviti naredbi, ktere namen je bil, zatirati slovensko pleme.

Kako li, da nemški listi ta pot ne odobrujejo postave o vpeljavi madjarskega jezika v vse šole, kjer še ni vpeljan!

Znano je, da ravno nemec ima nekako mržnjo do vsacega tujega mu jezika, da se

toraj nobenega rad ne uči in če se ga mora učiti, se ga nauči le površno, temeljito navadno ne. Se ve, da to velja le v obče, ker se tudi med nemci nahajajo možé, kteri postanejo jezikoslovci. Najmanj priljubljen je nemcu slovenski jezik, ker Slovan mu je stvar niže vrste (inferiore Race), za njim pa pride precej Madjar, čegar jezik se nemcu zdi čisto tuj, azijski kakor turški. To zaničevanje je povračal Madjar s tem, da si je za salonski jezik izvolil rajši latinščino nego nemščino, in „švab“ mu je celó priimek zaničevanja. Čeravno toraj sovraži nemca, se je vendar od njega naučil nekaj, nsmreč druge narode madjarizovati, kakor jih ta ponemčuje. In to, kar se nemcu ne zdi nobena krivica, če sam dela, postane krivica, če dela kdo drugi. Ako bi bili Madjari sklenili, po vseh šolah svojih vpeljati nemščino, gotovo bi jih nemški listi na vso moč hvalili, če prav bi bila to še večja krivica, kakor vpe-
ljaše madjarščine.

Pa vrtno se k postavi nazaj. Na prvi pogled se vidi, da je le političen ukrep. Madjari so sami priznali, da so le majhen otok v velikem slovanskem morji, ktero jih bo prej ali slej pokrilo s svojimi valovi; tega se bo, če še tem bolj, ker niso rodoviten narod in če bi se ne množili po umetnem potu, to je. po pomadjarovanji drugih, vzlasti slovanskih narodov, jim popolni pogin preti že v teku enega stoletja. To je britka zavest, ki jih sili k temu, da poiščejo in se poprimejo vseh pripomočkov, po kterih se jim zdi mogoče braniti se britki osodi pogina, dokler jim bo najdalje mogoče. Najkrepkejših pomoči ena se jim zdi pomad-

jarjenje drugih narodov, in to hočejo doseči po izgledu, kterega vidijo takraj Litave pri nemcih; saj tudi ti ne prašajo dosti, je li to, kar ukrenejo, drugim narodom v prid ali ne, da je le njim samim v prid.

Pomadjarovalna postava je pa ravno vsem drugim narodom še manj koristna, kakor pri nas ponemčevalna. Nemški jezik je vsaj svetovni jezik, z njim se daleč pride, čeravno ne po vsem svetu, zato se ga marsikdo uči sam iz svojega namena, če misli, da bo imel kedaj kaj koristi od njega. Graje vredno in krivično je le posilno ponemčevanje tam, kjer se godi narodu očitno na škodo, tako da se z njim spodriva poduk v drugih dotični mladini bolj potrebnih predmetih.

Madjarski jezik pa nikakor nima lastnosti nemškega. Kakor narod madjarski, je tudi njegov jezik tuj v Evropi. turškemu enak, zunaj Madjarije čisto nepoznan, ž njim se ne moreš ganiti iz dežel svetošefanske krone. Veliko dalje se pride že s slovaškim, srbskim jezikom in Madjari bi pametneje ravnali, če bi v svoje madjarske šole vpeljali ta jezik in se ga sami učili, nego da ga hočejo zatreti. Kaj za Boga bo imel Slovak od tega, če se nauči madjarski! Nam se zdi podoben tistemu kmetu, ki se je z velikim trudom in velikimi stroški naučil biljard igrati in se potem bahal, da zna več ko kmet.

Koristna toraj ta postava nemadjar-kim narodom nikakor ne more biti, pač pa jim je očitno škodljiva. Kakor drugi, so tudi ogrske krone Slovani tlačeni, zatiralec jih ne pusti kviško, zato jim ne dá narodne šole, po kteri

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Privatni uradnik (minister sine portefeuille).

Rojen ni za to, kar je, marveč v mladosti je imel sanje lepe prihodnosti, a nenadoma se mu je kaj pokazilo, kar ga je vrglo na suho, kjer se je pobral kolikor toliko potolčen in pomazan, potem pa po moči osnaživši se od padca ozrl se po kakem drugem prostorčku, kjer bi se dalo dobiti kako zatišje zoper burjo življenja. Marsikteri je pa vendar videl že boljše čase, a deloma po svoji, deloma po drugih krivdi, morda celó po nenadni nesreči je bil vržen s svojega tira, v kterega ni mogel več nazaj. Tako najdeš v tem stanu prav različne ljudi; ta je bil trgovec, a nekega dne so mu zaprli štacuno in pribili velik bel list na njena vrata; oni je bil javni uradnik v lepi službi in primerno visoki plači, a nekega dne je prišla komisija in — — prihodnji mesec na kasi ni bilo več naročeno izplačati mu mesečnino; tretjemu je bengljala že častniška sablja na strani, pa nekega dne je slekel vojaško suktnjo in oblekel prej malo obrajtano civilno; četrtega si videl šopiriti se po salonih in vozariti ter ja-

hati po mestu, toda čez nekaj časa so prišli upniki in so mu prodali vse do onega, kar je na sebi imel; peti je bil morda celo že v viših študijah, v duhovskem semenišči ali na vseučilišči, pa segla je osoda vmes in mu zagradila prihodnost na tej poti proti postavljenemu cilju in on je obtičal tam, kjer je zdaj — sploh: skoro ne enega ne dobiš, kteremu bi bil njegov sedanji stan že skonca namen in cilj, ki bi ne bil nikdar nameraval postati kaj družega nego je sedaj.

Služba njegova se v nobenem obziru ne dá primerjati s službo javnega uradnika ne po plači, ne po delu, posebno po gotovosti ne. Javnemu uradniku vsakih 365 dni priraste novo leto kakor jelenu nov vršiček, dalje ko služi, večja je plača njegova, in kar je glavna reč: kedar je doslužil na naravni ali nenaravni način, gre v pokoj in potem vleče plačo, če prav nič več ne dela; toraj se starih dni ne boji, z letmi raste tudi njegova vrednost. Privatni uradnik je pa z vsakim letom manj vreden, plačuje se mu le delo brez ozira na leta, on v pisarno ne samo hodi, marveč tudi res delati mora vse, kar na vrsto pride, sitnih reči ne sme odlagati ali jih celó devati „ad acta“. Če se kaj pregreši, ni dolge disciplinarne pre-

iskave, tudi se mu taki grehi ne pomečkajo, marveč kar vstati mu je in iti, na njegov sedež pride drug in vse je zopet v starem teku. Namestu pokojnine dobi včasih še kakih par mescev Žabjeka; ko pride opran ven, išče si nove službe in jo navadno tudi dobi, če ni preveč razupit; njegov novi gospod zatisne oko in pozabi, ker po raznih skušnjah vé, da brez greha ni noben človek.

V javnem življenji navadno nima visoke stopinje, vendar se utegne storiti tu jako koristnega, a tam kolikor toliko škodljivega. V obilnosti ne živi, pač pa mu gre včasih zeló trdo, zato se tudi v svojem političnem mišljenji ravna večidel po svojem gospodu. Ker toraj ta stan ni tako zapeljiv, da bi vabil tujce k nam, nahajaš v njem veliko več domačinov ko tujcev — nekoliko tudi zavoljo tega, ker je sedanja sistema taka pri nas, da se za te dobijo že boljše službe, v kterih ni treba znati slovenski. V obče je privatni uradnik mučena stvar, ki dela le bolj za druge ko za-se.

Tudi ta uradnik se deli v več vrhov, od kterih pa se v Ljubljani nahajata v večem številu le dva, ki naj bota zato tudi tu posebej omenjena.

1. Doktorski pisár (scriptor diur-

jim je v prvi vrsti mogoče v duševnem in po tem tudi v materialnem obziru speti se do ponosnosti, mogočnosti. Skušnje uče in tudi po najboljših pädagogih vseh narodov je pripoznano, da šola more svoj pravi namen popolnoma doseči le, če jej je podlaga materni jezik; vsaka druga šola je neuravna in celó škodljiva, ker zatira narodno zavest in pripravljá človeka za hlapca tujstvu. Madjari hočejo ohraniti Slovane vedno v odvisnosti od sebe, razen tega pa še krepiti svoj veli rod z njimi, ker imajo slabo vest in se bojé, da ne bi Slovani prehiteli jih in jim ne povračali krivic, kar so jim jih oni do zdaj že storili. Turek jim je najočifnejši izgled o tem.

Toda naj počno Madjari kar hočejo, svoji osodi ne bodo odšli, njihova ura se bo kmalu iztekla, kakor se je iztekla Turkom. Slovanski narodi na Ogerskem pa, ki so že toliko pretpeli, bodo pretrpeli še to postavo, saj je vsake krivice enkrat konec.

Talijanski „sirocco“.

Domovina Italijanov, krasna ona zemlja, katero smatrajo pesniki idealom, ter jo zaradi njene krasote in vzvišenosti povzdigujejo nad vse druge, bila je od nekdanj avstrijski državi neblaga sosed. Od najdavnějšíh časov, v dobah bleska in zmage bila je nadloga s tem narodom, ki nosi tajno bodalo v svojih nedrih. Razmere Italijanov proti Avstrijcem se niso nikedar izpremenile; kakor „sirocco“ oddavna žéčez planine sem sapo zapira, tako kaže tudi Lah od nekdanj že Avstrijcu zvišáčo in nevero. Politika avstrijska pokopala je ogromno število milijonov na zemlji teh svojih sosedov in valovi Pada ter družih postranskih rek kakor tudi adrijansko morje pogoltnili so neizmerno krvsinov vseh dežel avstrijske države. Piemont bil je nekdanj oni vampir, ki je v svoji nenasitljivosti sesal dolgo časa kri avstrijski državi ter ji zadal mnogo skelečih ran. Kakor zakleta bila je Italija vedna sovražnica naše države, ona je bila povod skoro vseh nesreč, ki so zadele Avstrijo, ona — če tudi ni bila vedno prvi vzrok — je vedno hujskala in klicala nezgodo nad dvoorelno državo.

Srečo v nesreči za Avstrijo smemo imenovati dogodjaje l. 1866, ki so razdrli ogojišče

hujskanja in vednih razprtij v Italiji. Krona izgubila je sicer krasno deželo, ali kakor mi reč premišljujemo, bilo je prav, da se iz domačije odpravi gad, naj si bodo barve na njegovem površji še tako lepe in mične. Italija je odsekana od nas in doslej še nikdo za njo ni plakal, najmanj pa naša vojska, ki je taborila tamó kakor mej najbolj razgrizenimi sovragi.

Po skenitvi praškega miru misli je vsakédó, da nastane sedaj mir z Italijo za zmiraj. Veterani „mlade“ Italije so se vzradostili zapazivši zjedinjeno Italijo. A tudi med glavari obeh sosednjih držav nastal je kmalu lep sporazum, — da, Viktor Emanuel, kralj slabega spomina, obiskal je že l. 1873 dunajsko svetovno razstavo. Naposled pa se je odločil tudi naš cesar prepričavši se dobrega sporazumljenja in otrjenega miru, stopiti na nehvaležno ozemlje. Takrat pozdravljali so ga Italijani z radostnimi vskliki, in kdor do one dobe ni veroval zvestobi gorkokravnih naših sosedov, takrat se je tega lahko prepričal.

Ali gotovo je, da tudi ta vernost, dokazana po takó odločnih znamenjih, je splavala po vodi. V avstrijski državi dobila sta se dva mesta, Trst in Trentin, kjer prebivajo še „nezjedinjeni bratje“ in od nedavno sem počela je v žilah avstrijskih Italijanov kri prav burno vreti. Že lani trebalo je bratske izjave „nezjedinjenih“ v Trentinu krotiti z raznimi sredstvi; nedavno pa je obrnil Trst z odličnim svojim postopanjem na se občno pozornost. Znači nezvestobe in deželne izdaje pojavljali so se v onih krajih, ali vse ustavoverne vlade so jih božale in podpirale na kvar Slovanom, ki prebivajo ondi med Italijani. Vlade te ustavoverske hotele so si v tem osamelem življenju pridobiti metljo ali vsaj ujdzo za Slovane. Ali evo vam črne nehvaležnosti! Vsi ti dobrotvori, vsa odlikovanja so jim neznaná; iz dežele, ki jih vedno vabi in boža, obrnjene so jim vedno oči proti „zedinjeni domovini“, in odtod toliko hujskanja in preprirov.

A kaj se dela v „zedinjeni domovini“? Premišljeno, kajti iz koristoljublja dela bolna vlada in še ubožnejši kralj na to, da se izvrši, kar je nameraval Garibaldi. Da, kralj odkljuje, občuje prijateljsko in objema starega voditelja revolucije. Garibaldi sestavlja „demokratično ligo“, Garibaldi izdaja manifeste Italijanom,

Garibaldi proglašá narodno neodvisnost, on tolaži te, katere je „zapustila sreča“, on hoče dati pravici samostojnost; odločno si dovoljuje upirati se naravnost vladi, govoreč: Dokler nas pustite v miru opravljati naše započeto delo, dotlej naša sredstva ne bodo silná; ali stavite se nam v bran in mi bodemo vedli svojim nameram z orožjem v roki pridobiti postavnost.

Ali vlada molči, kralj odide iz dežele, in Garibaldi sprejema tržaško deputacijo „nezjedinjenih bratov“ v slavnem zaslišanji. Razgovor njegov z deputati avstrijskimi je bil baje zeló prijazen, izjavil je odkritosrčno sočutje Istrijanom, „katere je nedavno porobila avstrijska soldateska“; proglašil je, da ni Italijan, kdor nema srca za „irredente“ (nezjedinjene), da on „naj veljá kar hoče vse žrtvuje za njihovo reč.“ V milosti razpusti deputacijo ter spisuje listine za zbiranje denarja zaradi naprave enega milijona pušek, da oboroži narod, ter mu pomore k zadobljenju pravic, in proglašuje, da skoro nastane čas resnim in podvzetnim činom.

Tržaško deputacijo „nezjedinjenih bratov“ sprejel je Garibaldi dnè 24. aprila, tedaj na dan, ko so se vsi ostali narodi avstrijski poklanjali svojemu vladarju. Zastonj tudi iščemo med deputacijami prišlimi onega dnè na Dunaj ime italijansko. Ti ljubčeki in prijatelji ustavovernih vlad podali so se raje v Rim k staremu revolucionarnemu generalu.

Ni treba daljših razkladanj, razmere sedaj osnovane pojasnujejo do cela, kamo meri ustanova „demokratične lige“ oziroma „nezjedinjenih bratov.“ Molčanje italijanske vlade k takemu počenjanju razlagamo si lahko, kajti vlada, ki je navstala iz revolucije, ne bode delala skaze revolucionarnim silam osobito, če so namenjene na tuje predmete. Bratje hoté k bratom. Avstrijsko-Ogrska ima na Balkanu dosta posla, čas revoluciji je toraj jako prijazen. Italijanski „sirocco“ veje tedaj zopet po domovini avstrijski.

Ne moremo tajiti, da je stan reči ozbiljnejši, nego bi biti mogel. Ko bi bila avstrijska vlada ob svojem času ukrepila se ter zbrala okoli sebe slovanski živelj na obrežji adrijanskega morja, — danes bi bilo vse napejanje „nezjedinjenih“ zastonj, njihove namere raz-

nus). Nahaja se po pisarnah odvetnikov in bilježnikov (notárjev) pod skupnim imenom „pisarniško osobstvo“, le da nima številke, ampak vendar še svoje ime. Nekteri ima še celó pri „chefu“ naslov „gospod“, tak je navadno ali stareji ali zmožnejši, to je sposobnejši za namen pisarne: kolikor gre naglo kar mogoče veliko zaslužiti. Delo njegovo je večidel prepisovanje, za katero je pa odgovoren le svojemu gospodu, ne drugim. Pri tem se mu papirja nič škoda ne zdi, ker ne piše na svojega, tudi bo njegov prepis težko tako popolen, da bi šel kar lahko v tisek; tega tudi treba ni, ker uradi, za ktere je namenjen, tudi ne pišejo tako, da bi se za njimi kar lahko tiskalo. Razen svojemu gospodu služi še drugim ljudem, ki imajo s sodnijami in uradi opraviti, pa se boje advokatov in notarjev mislé, da bo „gospod šribar“ bolje opravil. To se pa godi le zunaj pisarne in se imenuje „zakotno pisarstvo (winkelschreiberei)“. Koristno je to le v tem obziru, ker pripravi lahkoverne ljudi do prepričanja, da je vendar ne le bolje, marveč tudi ceneje iti v odvetniško ali bilježniško pisarno s pismi, tožbami, pritožbami in prošnjami. Cesarski uradi vsi tako zakotno pisarstvo pisano gledajo in velikokrat je tak pisar kriv, če se

kaka reč zavleče ali celó neugodno izteče za „stranko“. — Pri vsem svojem obilnem in mnogostranskem opravilu tak pisar (z malimi izjemami) ne pride z golim zaslužkom od peresa do kobilčaka brezskrbnega življenja, zato še tudi s sivimi lasmi in [po 50letni službi teka v pisarno, smrt ga ne dobi v pokoji, nego mu pero vzame z rok, in ko je pri sv. Krištofu, se ga spominjajo le njegovi bivši sodelavci, svet ne. Marsikterega pa smrt najde tudi kje drugje, ker stradanje in nestanovitno življenje ni posebno ugodno za to, da bi človek včakal visoko starost. Če pa vendar kateri pride do kacega premoženja, trdijo hudobni ljudje, da si ga po pravici ni pridobil. Spoštovanje vživa največe od kmetiškega stanu, ker kmetu je vsak „doktor“, kogar v pisarnici s peresom v roki vidi — posebno še, če se kolikor mogoče zadere nad njim.

2. Zavarovalni agent (musca molesta). Naredi se večidel tako, kakor je bilo o privatnem uradniku sploh rečeno, zato je tudi skoro vsega zmožen. Ta stroka je „refugium peccatorum“ vseh stanov, vendar s tem ne bodi rečeno, da bi bila le za sleparje, ker skušnja uči, da je med takimi agenti marsikteri tudi res pošten, tako da sam verjame to, kar

drugim obeta. Njegova misel je ta, da se vsaka škoda popraviti, vsaka rana zaceliti dá z denarjem, zato ti obeta denar za smrt, za starost, za nesrečo po bolezni, toči, ognji — sploh za vse, kar se ti more pripetiti, dokler si živ, in še celó po smrti. Ker je pa človeštvo še dandanes, to je proti koncu 19. stoletja, še zmiraj tako trde glave, da ga je le težko prepričati, kako dobro bi bilo za nj, če bi zavaroval sebe, ženo, otroke, konje, vole, krave, osle, prešiče, mačke, miši — sploh vse, kar je in ima, zoper ogenj, točo, smrt, doživljenje itd. ter znosil vse, kar ima, za „premije“ v zavarovalnice, je treba mu posebnega daru zgovornosti, da sam sebi naredi kaj „premije“, društvu pa pridobi novih zavarovancev, katerih bi društvu imelo najrajše toliko, kolikor je ljudi na svetu. Zgovornost njegova je res čudovita, če le nisi za resnico popolnoma gluha, te bo prepričal, da društvu, za katero dela, ni nič družega ko družba usmiljenih bratov, kateri svoje premoženje želé razdeliti med nesrečne ljudi; dobička ne išče nobeden, Bog varuj! Tudi on je le misijonar, kteremu se smiliš, ker nisi še prišel do spoznanja, kako brez skrbi boš živel potem, ko boš zavarovan; morda te bo celó prepričal, da brez „police“ na živ-

bile bi se na vedni udanosti slovanskih src. Tako pa moramo sedaj mirnim a resno-žalostnim srcem gledati v bodočnost, ter ugibati, kamo zažene vihar adrijanske valove. „Čech.“

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 12. maja.

Povsod se že pripravljajo za prihodnje **vo-**litve v državni zbor, samo mi Slovenci še spimo. Nedavno je „fortschrittsklub“ podal svoje poročilo, in onih 112 poslancev, ki so glasovali zoper berlinsko nagodbo, izdali so program za volitve. Zdaj je objavil tak program tudi klub levece. Ta klub šteje kakih 25 poslancev in se odlikuje s tem, da zmirom z vlado glasuje. K temu klubu spadajo Dežman, Hočevar in dr. Zupan, kar je pač prav naravno, ker so le z vladno pomočjo voljeni. Sploh je zanimivo, da nobeden kranjskih nemškutarjskih poslancev ne spada k takozvani „reformpartei“, to je stranka tistih nemških poslancev, ki so v nasprotju z ministerstvom. To nam daje nekak migljaj, kako se moramo pri [prihodnjih volitvah] ravnati: mi se moramo, če mogoče z „reformpartei“ zvezati zoper vlado, ker so naši nemškutarji vsi pri vladni stranki. Omeniti moramo še, da skoro vsi nemški listi, izjemoma uradnih in poluradnih, ostro napadajo ta klub levece, pri katerem so Dežman, Hočevar, Zupan, Tomažuk itd.; za to se je nadejati, da bodo kandidature takih ministerskih poslancev spodbjali.

Iz programa, ki ga je izdal klub levece, razvidimo, da hoče vse pri starem pustiti, da nima nič zoper sedanjo osnovo deligacij, da Andrassya v vseh rečeh podpira. Tudi pravijo ti možje, da bodo češke poslance z veseljem pozdravili, kedar pridejo v državni zbor itd.

Čudno je vsakako, kako se nekajni ustavoverci za **češko** prijateljstvo trgajo. Vlada hoče Čeha k sebi privabiti, klub levece jim ponuja svojo bratovsko (?) roko, onih 112, ki se imenujejo „reformpartei“, zopet pravijo, da le oni imajo resnično srce in voljo. Čehom vstrezati, pravna stranka pa bo Čeha zopet reklamirala kot svoje stare prijatelje in zaveznike. To je prav dobro znamenje!

Kako se vendar časi spreminjajo! Kako

so bili „ustavoverci“ včasih edini v pobijanju čeških pritožb; danes se pa tepejo za češko prijateljstvo!

Za nas Slovane najbolj ugoden pa je razpor med vlado in med takozvano „reformpartei“. Ta razpor je tako globok, da slovanski poslanci lahko prejšnjo ustavoverno stranko popolnoma zdobé, ako bodo znali politično postopati in dobro manevrirati.

Naši **slovenski** poslanci bodo se ve da v prvi vrsti morali složno postopati s češkimi zastopniki, ako ti v zbor pridejo. Češki in slovenski poslanci bodo potem že videli, ali jim bolje kaže, podpirati vlado zoper „reformpartei“, ali pa zvezati se s to stranko zoper ministerstvo. Za sedaj ni nikomur verjeti in zaupati; zdaj pred volitvami so vsi sladki, zdaj obeta vlada, zdaj obetajo nemškoliberalci, zdaj se sladka klub levece Čehom, čeravno je zmirom zoper nje glasoval. Takim obljubam ni preveč verovati; mi bomo podpirali in volili le naše narodne slovenske poslance, na ktere se smemo zanašati, in pobijali tako kamškega Seidia, ki spada k „reformpartei“ kakor Dežmane, Hočevarje, Zupane in Winklerje, ki spadajo k vladni stranki.

Le ako bi nam „reformpartei“ zanaprej obljubila, da nam hoče te in te koncesije dati, in ako bi nas podpirala zoper nemškutarje, ki spadajo k vladni stranki, le potem bi morda kazalo, zvezati se z njo. Za to kličemo našim voditeljem: pozor!

V **državnem zboru** so pretresavali postavo, da bi se ruska meja zavolj živinske kuge zaprla. Ta udarec je namenjen zoper Rusijo, ker ona ne bo mogla več živine k nam prodajati. Tudi Bismark je nedavno našo mejo zapri zavolj kuge, čeravno je nismo skoraj nič imeli; menda na prošnjo nemških živinorejcev. Dunajska poslanca Kronawetter in Stuedel sta glasovala zoper postavo, ker se po pravici bojita, da se bo meso na Dunaji vsled tega podražilo, pa njuni ugovori niso obveljali, čeravno je eden celó z ustajo žugal, če se bo meso podražilo. Prav je, da se enkrat tudi za kmeta kaj stori, in za kmeta je dobro, če cena živine poskoči, kar se bo vsakako zgodilo, če se ruska meja zaprè.

Čudno zares, da je enkrat ena stvar zoper voljo Dunajčanov obveljala.

ljenje ne moreš v nebesa. Sploh se ti vidi tako dobra in usmiljena duša, da misliš, da bo kar v žep segel ter ti pomolil vsaj par stotakov samo za to, da se s svojim podpisom storiš deležnega vseh dobrot, ktere vživajo zavarovanci njegove družbe. Pa kaj! To je le pičel obris njegovih zmožnosti, če bo to bral, bo rekel: „no, ta človek, ki samo toliko vé o meni, bi si z zavarovanjem ne zaslužil za tobak“. Zato ne bomo hodili za njim po teh njegovih potih, marveč ogledali si ga le še nekoliko od druge strani, v javnem življenji.

V tem se kolikor toliko „dela“, ker je od njegove veljavnosti odvisno zeló tudi zaupanje do njegove „banke“. Saj je pa tudi že po svojem naturelu nagnjen bolj k bahariji nego k skromnosti, toraj bo rajše kazal več nego imá, kakor pa skrival kaj, kar ima. Pri ljudéh, ki ne živé ob zavarovalnicah, nima prav velike veljave, še polovico tega mu ne verjamejo, kar govori, in če se danes vozi v kočiji ali meče desetake in še debelji drobiž okrog sebe ter ima na sebi kilo zlata, pravijo ljudje: „saj to ne bo dolgo trajalo, ga bo kmalu minulo“. In res uči skušnja, da večinoma ga kar naenkrat zmanjka in če ga pozneje kje vidiš, ni o nek danji krasoti in mogočnosti prav nič več na

njem, „banka“ pa ima v letnem računu pri njem „k dobremu“ večji ali manjši znesek, za ktere ga ne ona ne jud ne dá vinarja. Včasih mora zavolj tega celó v temno, čeravno „banke“ nimajo navade svojih služnikov posodnji preganjati, ker so za svoje dobro imé jako skrbne in tudi vedó, da se z zaporom ne dá nič stresti s človeka, ki nič nima. Le malokteri ostane trden na svojem mestu in takemu se posreči, da pride tudi v javnem življenji do kake veljave, v političnem pa ima tudi tu in tam kako besedo, kakor utegne priti celó v kakem društvu do odbornika itd. Tu se deli v narodnjaka in nemčurja. Prvi se kaže sam in po svojih podložnih, če jih ima, včasih jako koristnega zavolj svoje zgovornosti in gibljivosti, kar oboje si je pridobil po svojem opraviilu, ker ima mnogo občevati z ljudmi raznih stanov. Drugi, to je nemčur, je tuje ali renegat, toraj po vseh svojih lastnostih narodnosti kolikor toliko škodljiva žival, ne spleča se, da bi ga še natančneje ogledovali.

Prej je bilo obojega več v Ljubljani, ali kar se je dóba tujega in domačega „švindelnja“ podrla, se tudi njegovo število izdatno zmanjšuje. (Dalje prih.)

Čehi se za volitve že močno pripravljajo. Občno mnenje je tako, da ne pojdejo v državni zbor, dokler za trdno ne zvedó, da se jim dajo koncesije, vsled kterih bo njih narodnost pred germanizacijo zagrajena. Klauudy in dr. Eduard Gregr sta bila izključena iz českega kluba, ker sta govorila za to, da naj Čehi brezpogojno stopijo v državno zbornico.

Žalostno je pri vsem tem, da se nas Slovencev nihče ne spominja. Nihče se ne zmeni za naše volitve, niti mi sami ne; in tudi nam neče nihče nič obljubiti. Ko bi bili tudi mi izogibali se državnega zbora, morda bi nam zdaj kaj obljubili za ustop; tako pa si mislijo: „saj Slovenci tako radi pridejo, čemu jim bomo kake koncesije delali!“ Včasih je le dobro, če človek trmasto glavo pokaže. O nas mislijo, da nas imajo že v žepu, in da je naša opozicija toliko ko vničena. Poslednji čas bi bil, da se malo po konci spnemo, in da zakličemo: tudi mi hočemo živeti!

Vnanje države.

V **nemškem** državnem zboru je zopet Bismark enega dobro zlasal, namreč liberalnega kričača, juda Laskerja. Ta je namreč govoril za svobodno kupčijo in zoper kmetovalce. Bismark mu je pa po svoji robati navadi domu posvetil. Liberalna stranka v Berlinu je vsa razpršena in se bo menda čisto zdobila; eni bodo potegnili z Bismarkom, kar so nekteri že storili, drugi bodo pa bežali v „fortschrittsklub“.

Meja med **Turčijo** in **Črnogoro** se zdaj natanko meri.

Rusi še ne bodo šli iz Rumelije, vlade so privolile, da še tam ostanejo.

O **nihilistih** se nič več ne sliši, dokaz, da jih je ruska vlada vstrašila s svojim energičnim postopanjem. Ker se je zvedelo, da največ nihilistov pride iz medicinske fakultete na petrogradski univerzi, za to se bo ta fakulteta razpustila, in namesto nje se bo naredila vojaška zdravniška šola.

Izvirni dopisi.

Iz Celja („Kat. podp. društvo“ — dva spreobrnjenca — volitev župana — slovesnosti o srebrni poroki.) Kakor se je v „Slov.“ naznanilo, obhajali smo dne 27. aprila prvi občni zbor novega „kat. podp. društva“ v podporo privatne dekliške šole za Celje in okolico pod vodstvom šolskih sester mariborskih. V društveni odbor so se izvolili sedeči gg.: J. Žičkar v načelnika, srenjski odbornik Fr. Lipovšek v njegovega namestnika, g. Ferd. Majcen, mestni kapl. v tajnika, g. Fr. Krašovic, pozlatar v blagajnika in srenjski svetovalec Karol Šah v odbornika. Po želji občnega zbora je odbor g. okr. glavarja naprosil, naj udanost našega društva do presvitle ces. hiše presvitlemu cesarju naznani; enako je odbor po naročilu občn. zbora premil. knezoškofu izrekel prísrečno zahvalo za 10.000 gl., ktere so blagovolili odločiti za naše šolske sestre ter Njih prosil, da blagovolijo vsem udom in podpornikom društva pridobiti si apostolski blagoslov. — Društvo pridno napreduje; v celjskem mestu vsaj od začetka ni upati dosti pomoči; sedajšnji liberalni duh ni vgoden „samostanskim“ šolam; tudi se ne spoljubi nekterim nunske šole podpirati rekoč: da „s tem, če to šolo podpiramo, škodujemo svoji, mestni dekliški šoli!“ Naj jim bo. Toda škodilo menda ne bo mestu, če toliko zapuščenih in zanemarjenih deklet nune prevzamejo v oskrbljevanje. Zanimivo je tudi to, da je naša „Zill. Ztg.“ na vso sapo raz-

trobila prepoved tega društva; ko pa par tednov pozneje vlada vendar društvo dovoli in se je obhajal že občni zbor društva — zdej pa o tem vsem še vedno molči. Prav liberalno! Še enkrat naj opomnim, da redni udje plačajo na leto (najmanje) po 2 gold., ustanovniki pa enkrat za vselej (vsaj) 40 gold. Bratje naši, podpirajte to blagodijno društvo z obilnim pristopom! —

Nedavno je bil v Celji v katoliško cerkev sprejet podpolkovnik in poveljnik 27. lovskega bataljona g. Herman van Akken, poprej protestant, rojen v Pragi. Danes — 10. majnika — pa se nam je pridružil g. Jurij Daniel, brivec v Celji, poprej v grško-iztočni cerkvi, rojen v Szentes-u na Ogerskem. Da za njima sledijo še drugi!

— Pri včerajšnji volitvi celjskega župana je bil izvoljen zopet prejšnji župan g. dr. Neckermann. Dobil je 14 glasov, 7 glasov pa g. Stepišnik in 2 dr. Higersperger.

Le nekoliko besedic še o cesarskih slovesnostih v Celji in naši okolici. Slovesnosti so se začele na belo nedeljo, ko je čitalnica napravila „pevski večer“ v vrtni sobani „pri zlatem levu“. Velika sobana je bila napolnjena — razveselili so nas s svojim prihodom naši sosedje iz Žalca, Laškega itd. — celjskih Nemcev pa si zastoj iskal po okusno okinčani sobani; čitalnični pevci, ki so se to pot prvo krat pokazali javno na odru, so rešili pošteno svojo čast. Gimnazijalno podporno društvo je prejelo 20 gl. kakor čisti znesek te veselice. — Nemci so napravili na predvečer slavnostnega dne v gledališči, ktero je bilo okinčano s štirskimi in nemčurskimi zastavami, svojo slovesnost v pomoč mestnim ubožčekom. Šmiklavški hrib je ves žarel v ognji, na vrhu pa so se daleč na okrog lesketale velike črke: F. J. E. Po gričih na okrog gorelo je mnogo kresov. Mesto se ni razsvetilo niti okinčalo svojih poslopij razen šolskega in gimn. poslopja, tudi godba ni svirala. V cerkvi so se obhajale oficijelne sv. maše; za temi se je pelo, govorilo in deklamovalo v nemškem, latinskem in slovenskem jeziku na gimnaziji — samo v v nemškem jeziku pa na mestnih šolah. — Tudi okoličanska šola ni zaostala. Vsadila se je pred šolo cesarska lipa; vsak učitelj, vsaka šolska sestra, vsak učenec in vsaka učenka — so prinašali grudico, da lipico vsadijo. Popoldne pa so se vsi otroci peljali na prijazen hribček k načelniku šolskega sveta, gosp. Karolu Šahu, kamor je prislo pozneje tudi še več drugih odličnih gostov. Otroci so veselo prepevali in rajali, učenke deklamovale in prednašale mične zgodbe iz življenja Nju veličanstev, kar je starega moža, ki se je veselice vdeleževal, tako očaralo, da so mu solzice vesolja razigrale v očesih. —

Domače novice.

V Ljubljani 13. maja.

(O „Slovenčevih“ pravdi.) Omenili smo že, da se je državnemu pravdniku primerno zdelo, našega urednika gosp. Haderlapa tožiti zavljo konfisciranega članka: „Dajte nam dela“, o katerem gospod državni pravdnik trdi, da je hudodelstvo kalenja javnega miru. Pravda se bo pričela v četrtek 15. t. m. ob devetih zjutraj pred porotniki, zagovornik bo gosp. dr. Zarnik. Ker imamo jako lahko vest, se nadjamo, da bodo porotniki našega vrednika enoglasno nekrivega spoznali.

(V ljubljanski čitalnici) se pričinja zdaj zopet novo življenje. Dobila je namreč novega gostilničarja gosp. Val. Grčarja, ki je bil že več let gostilničar pri Virantu. Ta je poprej

zeló zapuščene prostore čitalnične restavracije okusno priredel, kuhinja in klet ste prav dobri, o tem smo se že sami prepričali. S tem je vstreženo tukajšnjim in unanjim narodnjakom, ker je čitalnica naravno zbirališče obojim in se ne bo treba več po drugih gostilnicah potikati, kar se je zadnji čas godilo. Toraj vzlasti svoje unanje znance in prijatelje opomnimo na to premembo s pristavkom, da bota tudi vrt in kegljišče se kmalu odprla.

Poslanica.

Odgovor Juretu Cvajnarju, Martinu Košenini in Blažu Mraku iz Preške fare na „Poslano“ v „Slov. Narodu“ št. 106 od 9. t. m.

Pač pravo je zadel gosp. Nikolaj Jamnik, ko je v svojem zadnjem „Poslanem“ v istem listu trdil, da so v Preški fari nekteri, ki spravljajo naš lep kraj pred svetom v slabo imé; če bi za to svojo trditev ne bil imel nobenih drugih dokazov, je eden najsijajne ših ravno Vaše „Poslano“, na ktero morava kot poštena človeka v brambo tako surovo in po krivici napadenega velečastitega župnika gosp. L. Aleša in za konstatiranje resnice pred svetom — to-le odgovoriti.

Nerazumljivo se nam zdi že to, kako da Vaša zlobnost loti se gosp. župnika, ki vendar pri Vaši praski z gosp. Nikolajem Jamnikom imajo toliko opraviti, kakor Pilat v „verih“. Kako li pritaknete njih k temu? Če se dá to s čem razložiti, je morda edino to-le. Pes, kteremu stopiš na rep, šavsa na vse kraje okoli sebe in popade, kar more doseči z zobmi, če je to prav čisto nedolžna noga. To je tudi pri Vas, vsaj pri dveh, ktera naj bi rajše svoja nadpolna mladiča bolje strahovala, da bi potem ta ne morala tako mlada že samotnih sob v Križankih od znotraj ogledavati, in zakaj? To pové sodnijska obravnava od 7. t. m., o kateri se je pokazalo, kako treba bi res bilo poredne fantaline in njihove vrie odgojitelje položiti tje, kamor take pokladajo, n. pr. na na Ogerskem neki še zdaj. Ali je mar čast za občino, če se mladiči njenih zastopnikov devljejo pod ključ, kaj? In to se jim godi zavljo surovosti proti gospod župniku, o ka koršnih ni daleč in na široko nič slišati, le naših „možakov“ nadpolna mladež se z njimi odlikuje!

Kdor je tako hudoben, mu tudi za resnico nič ni. Zato Vi trdite, da naš obče spoštovani vrli gosp. župnik za cerkev nič ne storé, čeravno je na leto po 8 do 10 „ofrov“. To je očitna laž na obojno stran, vsak človek vé, da so „ofri“ navadno le po štirje, potem včasih še eden za gosp. kaplana, kterega nadomestujejo zdaj gosp. Josip Marinko; še enkrat je bi še eden za šomaštra, Vašega dobrega svetovalca. Kaki so ti „ofri“, kaže resnica, da je takrat izdal ves 6 — reci celih šest novih krajcarjev, od kterih je dal mežnar 4, ministranta pa vsak po enega. Kako morete o tem napadati gosp. župnika, ko Vam mora vendar dobro znauo biti, da pri „ofrih“ nabrani denar preštevajo cerkveni ključarji in se potem zapisuje v knjigo cerkvenih računov, kteri se slednjič podajajo v pregled in potrjenje škofijstvu!

Prav tako zlobno je natolcevanje gospoda župnika, da za cerkev nič ne storé. Vedno in in vedno se napravlja in popravlja, kar treba in kar se more, prič o tem je zadosti. Ali naj pa morda gosp. župnik nam iz lastnega premoženja ozaljšajo cerkev, da bo taka, kakoršna je n. pr. šenklaška v Ljubljani? Tega menda vendar ne bo nobeden pametni človek o njih zahteval, da bi prvič imeli potrpljenje s takim;

ljudmi, kakor ste Vi, drugič pa nam še cerkev na svoje stroške vzdržavali.

Še bolj nesramna je daljna Vaša trditev, namreč ta, da gospod župnik v devetih letih niso nič novega napravili pri cerkvi. Kaj pa 4 veliki novi zvonovi, tako lepo vbrani, da jih daleč okrog ni takih? Res, da jih niso gosp. župnik sami plačali, tega še celó ljudje tako kratke pameti ne bodo zahtevali, kakor ste Vi trje junaci, a velika zasluga je že to, da so jih oskrbeli ter potem z velikim trudom nabirali denar, da so jih plačali; in ker se je denar prepočasi skup stekal, vzeli so znesek za zadnji obrok na svoj račun na posodo pri ranjcem gosp. Jamniku, po domače Tosniku, kteremu so ga potem vračali v mesečnih obrokih.

Slednjič dolžite gospoda župnika, da sedeže v cerkvenih stoléh Vam jemljó in potem drugim prodajajo. Kar je noma in veliko drugim znano, imajo gosp. župnik skrbeti za to, da se v cerkvi ne daje puhušanje; kdor to dela, ni za cerkev, toraj imajo gospod župnik popolnoma prav, če takim ljudem, ki motijo božjo službo, sedeže jemlje in jih dajó pobožnim, vendar se to ne zgodi nikdar brez tega, da bi prvi kupci ne dobili svojega denarja nazaj.

V vsem napadu je pa vendar-le ena resnica in ta je: Če se pridrvi kak umazan klubučarski fantalin k gospodu župniku na dom ter tam surovo razsaja, da ga potisnejo skoz vrata, kar sme storiti vsak človek na svojem domu; vendar se to še nikdar ni zgodilo tako, da bi se bila zapodenemu kri cedila po obrazu, kakor Vi trije tiči trdite; gospod župnik pri tem le še premehko ravna s pobalini, marsikdo drugi bi ravnal drugače.

To je najin odgovor, ker se nama je zarad resnice potreben zdel. Velečastitemu gospodu župniku pa bi svetovala, naj takim ljudem zamašé usta po sodnji, k čemer imajo zdaj menda dosti vzroka.

V Preski 10. maja 1879.

Jože Jarc, Andrej Žerovnik,
cerkvena ključarja.

Loterijske številke 10. maja.

Na Dunaju: 40, 73, 71, 76, 82.

V Gradcu: 56, 80, 60, 5, 52.

Eksekutivne dražbe.

14. maja: 1. Lunka iz Žerovnice, 1. Kraševic iz Mlake. 1. Opeka iz Cirknice, 1. Musec iz Tevie, 1. Kovač iz Grahova, 1. Mikše iz Cirknice, 1. Škof iz Dolenje vasi, vsi v Logatecu. 2. Štembov iz Studenca, 1. Prim z Dolenjega Gola, 3. Kikelj in Japel iz Iške vasi, 8. Jakopin s Škril, 2. Jankovič iz Brezovice, 1. Peternelj iz Žleba, 1. Novak iz Tacena, 1. Benko iz Verbljenja vsi v Ljubljani. Kodrič v Kostanjevici. 1. Herzog iz Loke in 1. Šmagole iz Dol v Krškem, 3. Furlan s Slapa in 3. Predel iz Šturje v Vipavi. 3. Kernesec iz Rozalnice in 3. Sopšič iz Gradca v Metliki. 3. Stirn iz Velesovega in 1. Zorman iz Rupe v Kranji.

Gostilna

pri

avstrijskem cesarji,
(Gasthof zum Kaiser von Oesterreich.)

Sv. Petra cesta št. 5. blizu
postaje južne železnice,

je notranjo popolnem novo in okusno pripravljena, in priporoča svoje sobe po nizki ceni p. n. slav. potovalnemu občinstvu, sosebno prečastiti duhovščini za mnogobrojni obisk. (2)

Restavracija je dobro oskrbljena, izvrstno-dolenjsko vino, dobro Auerjevo pivo, ceno kosilo in večerja je slav. občinstvu na razpolaganje.